

Rīgas Reinholda Šmēlinga vidusskola

Autori:
12. C klases skolēns Emīls Riemers
Kulturoloģijas skolotāja Ināra Voītkāne

Varonis

Lāčplēsis Alus Kultūrvaronis

Drosme **Spēks** *Ētiskais ideāls* *Mīts*

Brīvība *Eposs* **Spēkavīrs** *Rokopera*

Pozitīvs **Varonis** *Uguns un nakts*

Supervaronis *Tautas spēks* *Iedvesma*

Lāčplēša tēls Latvijas kultūrā

Lāčplēsis ir galvenais Latvijas mitoloģiskais varonis. Lāčplēsis jeb Lāčausis radies no lācenes, lāču mātes, kuru kāds meža iemītnieks sev pieradinājis kā sievu. Augot tas ātri attīstījies par lielu, staltu jaunekli. No savas mātes tas tikai mantojis lāča ausis un lielu stiprumu. Lāčplēsis simbolizē tautas dziņenumu, bet viņa varonība simbolizē cilvēka droširdību aizstāvēt dzimteni no iebrucējiem.

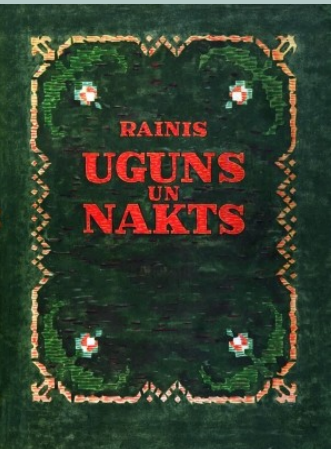
Režisora Alekša Mierlauka veidotais Raina lugas „Uguns un nakts” iestudējums Jaunajā Rīgas teātrī 1911 g.

Režisora A. Rusteika spēlfilma „Lāčplēsis” 1930 g.

Lāčplēša tēls tēlnieka Kārļa Zāles Brīvības pieminekļa fragments 1935 g.

Raina luga „Uguns un nakts” (1905)

Zigmara Liepiņa un Māras Zālītes rokopera “Lāčplēsis” (1988)

Zigmara Liepiņa un Māras Zālītes rokopera “Lāčplēsis”(2018)

Andreja Pumpura varonepess “Lāčplēsis” (1888)

Kao Viets Ngujiens – komikss “Lāčplēša hronika” (2012)

Vēsturiskai kultūrvaronis Nameisis

Zemgaļu ķēniņš Nameisis. Ludolfa Liberta glezna Rīgas pili (1936)

Režisora Aigara Graubaus vēstures leģendu filma “Nameja gredzens” (1918)

Nemeisis jeb Namejs ir viens no retajiem vietējiem valdniekiem, kuru hronikās dēvē par karali vai ķēniņu. Viņš saukts arī par karavadoni. Namejs ir vienīgais, kuru godā par visas savas zemes karali, tas ir – **Zemgales karali**. Pirmo reizi Nameja vārdu nosauc “Vecākajā Atskaņu hronikā” – vienā no diviem vēstures avotiem, kuros viņš minēts. Tas notiek saistībā ar 1279. gada notikumiem, kad zemgaļi devās padzīt vāciešus no Tērvetes. Pieņem, ka Namejs bijis starp zemgaļu vecākajiem, kuri 1272. gadā noslēdza miera līgumu ar Vācu ordeni un Rīgas arhibīskapu par desmitās tiesas samazināšanu un tās aizstāšanu ar mazāku maksājumu – kunga tiesu.

Vēsturē nav liecību ne par zemgaļu vadoga Nameja vecumu, ne izskatu. Tādu viņu 20. gadsimta 30. gados iztēlojās mākslinieks Ludolfs Liberts.

Nameisis latviešu kultūrā. Arheoloģiskajos izrakumos Daugmales pilskalnā atrastais vitais sudraba gredzens tiek dēvēts par Nameja gredzenu. Nameisis kā zemgaļu brīvības cīnītājs attēlots Edvarta Virzas poēmā „Karalis Nameitis” (1925), Aleksandra Grīna romānā „Nameja gredzens” (1931) un Laimoņa Pura tetraloģijā „Degošais pilskalns”. Nameisa tēls un viņa cīņas pret krustnešiem izmantotas 2018. gada spēlfilmā “Nameia gredzens”.

Lāčplēša diena

Lāčplēša diena - Latvijas brīvības cīņu visplašāk svēnētā diena. Ap šo laiku aizsākas Patriotu nedēļas pasākumi, kad īpaši atceramies un godinām visus, kuri izcīnījuši neatkarīgu Latvijas valsti. Šie valsts svētki saistīti ar 1919. gada **11. novembri** – dienu, kad neatkarīgās un jaunās Latvijas armijas karavīri padzina no Pārdaugavas Bermonta – Avalova karaspēku. Pēc 1918. gada 18. novembra pirmo reizi latviešu tautas vēsturē radās iespēja veidot savu valsti. Taču bija vajadzīgi vēl 2 gadi, lai tauta varētu pievērsties valsts jauncelsmei.

Latvijas lepnums

Kopš 2004.gada akcijas „Latvijas lepnums” ietvaros tiek atrasti un godināti tie pašreizēdie, nesavtīgie un sirsnīgie Latvijas iedzīvotāji, kas ar saviem darbiem gribējuši un spējuši palīdzēt citiem, kuru paveiktais ir aizkustinājis, pārsteidzis un uzrunājis cilvēkus viņiem līdzās. Ar savu lasītāju, skatītāju un lietotāju starpniecību akcijas veidotāji - laikraksts "Diena", TV3 un draugiem.lv - apzina šos cilvēkus, lai pastāstītu par viņu labajiem darbiem, veicinot līdzjutību, iejūtību un labdarību cilvēku savstarpējās attiecībās. „Valsts labklājību veido nevis bagātnieku skaits, bet gan katra iedzīvotāja drošības izjūta. Nelaimē nebūsi viens – tā ir attīstītas sabiedrības attiecību norma,” ir pārliecināti akcijas veidotāji.

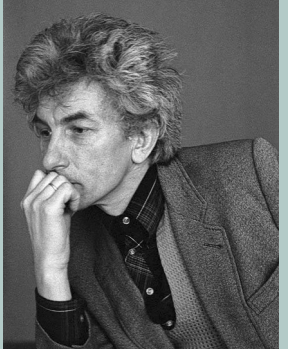
Varonis - tas ir cilvēks, kurš izšķirīgā brīdī dara to, kas jādara cilvēku sabiedrības interesēs

Hercoga Jēkaba (1610–1681) valdīšanas posms pamatoti uzskatāms par **Kurzemes un Zemgales hercogistes ziedu laiku**. Tika izveidota liela tirdzniecības flote, uzbūvēja vairāk nekā 100 kuģu. Hercoga aizrašanās ar kuģiem veicināja kokaflotniecības uzplaukumu – šajā jomā īpaši izcēlās tēva un dēla Sēfrons darbnīca Ventspilī, kur tapa ne vien kuģu dekori, bet arī izcili darbi Kurzemes baznīcām. Manufaktūrās ražoja visus iespējamus būvmateriālus, darbojās kokzāģētavas, mucinieku darbnīcas, dzimavas, darvas cepļi, salpeta vārtavas, papīrdzīmavas.

Ministru prezidents **Kārlis Ulmanis** (1877–1942) bija **Valsts prezidenta** amata izpildītājs no 1936.gada līdz 1940.gadam. 1934.gada 15. maijā Kārlis Ulmanis rīko valsts apvērsumu, līdz ar kuru sākās autoritārās varas periods Latvijā. 1936.gada 11. aprīlī Ministru prezidents Kārlis Ulmanis pārņem Valsts prezidenta amata izpildīšanu, pamatojoties uz 1936.gada 12.marta Likumu par Valsts prezidenta amata izpildīšanu. Viņš necieta ilgū vilcīnāšanos, bija izcili **apdavināts politiķis, kam raksturīga dzelzs griba, milzīga enerģija, rīkojāji un organizētāja spējas, fanātiska darba mīlestība, pieticība personiskajā dzīvē, dziļš un paties patriotisms. Viņa pamatsaukļi bija: "Vienība, vadonība, latviskums".**

Imants Ziedonis (1933–2013) izcils dzejnieks un prozaīks. Spilgts **Dziesmotas revolūcijas laika sabiedriskais darbinieks**. Darbojies Latvijas sabiedrības labā, iedibinot Spīdolas dienu un stipendiju, tā vadot Latvijas dižkoku atbrīvotāju grupu. Mūsdienās viņa mantojumu turpina 2010. gadā izveidotais fonds "Vieglī", kam Imants Ziedonis uzticējis veidot muzeju viņa mājās Murjānos. Ziedoņa piemīņu godina arī apbalvojums "Laiks Ziedonim", ko piešķir par sasniegumiem zinātnē, novadpētniecībā, tautsaimniecībā, par dzīvi literatūrā un darbu ar bērniem un jauniešiem.

Pēteris Kļava pazīstams ārsts reanimatologs. Pēteris Kļava jau vairākus gadus strādā „Bērnu klīniskā universitātes slimnīca” un ir izglābis vairāku bērnu dzīvības. Pēteris ļoti aktīvi izsaka savu viedokli un izglīto citus.

Pēteris Kļava saka: “Cilvēkiem nav mācīts, ka visas izmaiņas, kuras vēlies veikt pasaulē, vispirms ir jāveic sevi *Lai saprastu, kā mainīt dzīvi, jāsaprot, kā realizēt sevi*”.

Katrs sava ceļa gājējs – varonis Katrs, īstenojīs to, ko bijis spējīgs...

Tomas Jaunzems - Latvijas lepnums 2018 nominācijā "Drosme un pašreizējā". Apbrīnājami izglāba sievieti, kura vēlējas izlēkt pa logu. Veidu, kādā izglābt pa logu lecošo sievieti, Tomas bija redzējis filmā - viņa veikumu, skatoties videoierakstus, analizējuši arī amerikāņu eksperti. Tomas cer, ka viņš ar šo savu un kolēģu veikumu savā ziņā būs palīdzējis celt dienesta prestižu un radījis lielāku interesi par ugunsdzēsēja glābēja darbu tiem, kuri apsvēruši izvēlēties šo profesiju.

Margita Kanopka saņēma balvu nominācijā “Drosme un pašreizējā”. Margita pirms 15 gadiem, iekļūstot autoavārijā un zaudēja spēju staigāt. Par spīti traģēdijai, nav nolaidusi rokas – uzaudzinājusi divus dēlus, motivē arī citus pārvarēt smagus brīžus. Margita dibinājusi biedrību “Līdzvērtība”, kuras mērķis veicināt cilvēku ar invaliditāti integrāciju sabiedrībā. Jau trīs gadus Margita rīko Latvijā vienīgās šausmas sacensības cilvēkiem ar kustību traucējumiem. Pati guvusi godalgas invalīdu sporta sacensībās.

Andrejs Mediņš - Romas katoļu Baznīcas priesteris, kurš jau 25 gadus pašreizējā dzīvi savai dzīvi citiem, vēl jo vairāk, viņš visu savu laiku un enerģiju velta tiem cilvēkiem, no kuriem lielākā daļa sabiedrības locekļu izvairās un izlēkas neredzam. Andrejs Mediņš pats ir izveidojis un jau 25 gadus vada kristīgo rehabilitācijas centru – Kalna svētību kopienu, tādējādi cenšoties palīdzēt atkarībās nonākušajiem Latvijas cilvēkiem dzīvot iespējamu dzīvi.

Silvija Spēlmane mūsu skolas matemātikas skolotāja, kas 2008. gadā saņēma Rīgas pašvaldības **balvu “Zelta pildspalva”** par kvalitatīvu ieguldījumu skolēnu mācību un audzināšanas darbā. Balvu saņēma arī mūsu skolas skolotājas D. Alksne, G. Juskāne, S. Spilva – Ekerle, A. Odumiņa, L. Šminīņa, T. Morozova.

2014. gadā 4.maijā – Latvijas Republikas Neatkarības atjaunošanas dienā par nopelniem mūsu valstī labi mūsu skolas **direktoram Jānim Japiņam** valsts prezidents Andris Bērziņš pasniegza **ordeni – Atzinības krustu**. Mūsu skolas direktors tika iecelts par **Atzinības kurta vīrsnīku**.

Brīvības pieminekļa kultūrvaroņi

